

พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลในกรุงเทพมหานคร

นางสาวศรีสุมาลัย รัตโน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2518

007933

i 17426765

2

THE ADMINISTRATIVE BEHAVIOR OF NURSING SERVICE
ADMINISTRATORS IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Srisumalai Rattano

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten Signature]

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

[Handwritten Signature] ประธานกรรมการ

[Handwritten Signature] กรรมการ

[Handwritten Signature] กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์ ผลิตพิบูลย์

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลในกรุงเทพมหานคร

ชื่อ นางสาวศรีสุมาลัย รัตโน แผนกวิชาพยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา 2517

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพยาบาลและผู้บริหารแผนกพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลที่เป็นอยู่ (Real)
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพยาบาลและผู้บริหารแผนกพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลตามอุดมคติ (Ideal)
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารแผนกพยาบาลกับพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลที่เป็นอยู่ (Real) และตามอุดมคติ (Ideal)

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารแผนกพยาบาลและพยาบาลในโรงพยาบาล 30 แห่ง ภายในเขตกรุงเทพมหานคร แยกเป็นผู้บริหารแผนกพยาบาล 30 คน และพยาบาล 210 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม Leader Behavior Description Questionnaire (LBDQ) ซึ่งแปลและเรียบเรียงจากต้นฉบับของฮัลปิน (Halpin)

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีสถิติ คำนวณเป็นร้อยละ หาค่าเฉลี่ย วิเคราะห์ความแปรปรวน และทดสอบความมีนัยสำคัญ ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ตามความเห็นของพยาบาล ผู้บริหารส่วนใหญ่คือประมาณร้อยละ 46.67 ใ้รับการยอมรับว่า เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางการบริหารสูง ทั้งด้านความริเริ่มและด้านความเกรงใจ

2. ผู้บริหารส่วนมากหรือประมาณร้อยละ 43.33 เห็นว่าตนเองมีพฤติกรรมทางการบริหารสูง ทั้งด้านความริเริ่มและด้านความเกรงใจ

3. ผู้บริหารกับพยาบาลในโรงพยาบาลแต่ละแห่ง มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลที่เป็นอยู่ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับสมาชิกในหน่วยงาน การพยายามสร้างรูปแบบที่ดีของหน่วยงาน วิชิตคติความสัมพันธ์กัน และกระบวนการวิธีต่าง ๆ ในการดำเนินงาน

4. ผู้บริหารกับพยาบาลในโรงพยาบาลแต่ละแห่ง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลที่เป็นอยู่และตามอุดมคติ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกซึ่งความเป็นมิตร ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การยอมรับนับถือ และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารกับผู้ร่วมงาน

5. ผู้บริหารและพยาบาลในโรงพยาบาลทั้ง 30 แห่ง ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าผู้บริหารแผนกพยาบาลควรมีพฤติกรรมทางการบริหารสูงทั้งด้านความริเริ่มและด้านความเกรงใจ

6. พยาบาลต้องการให้ผู้บริหารแผนกพยาบาลมีพฤติกรรมภาวะผู้นำมากกว่าที่เป็นอยู่ขณะนี้ทั้งสองด้าน และผู้บริหารเองก็คิดว่าตนเองควรจะแสดงพฤติกรรมผู้นำให้เด่นชัดมากกว่าที่เป็นอยู่

Thesis Title The Administrative Behavior of Nursing Service
 Administrators in Bangkok Metropolis.

Name Miss Srisunalai Rattano

Department Nursing Education

Academic Year 1974

ABSTRACT

The Purposes of the Study

The study was designed to analyze the administrative behavior of nursing service administrators in Bangkok Metropolis. The specific purpose of this research endeavor were as the following statements.

1. To ascertain perceptions concerning the "real" leader behavior of the administrators as described by the administrators themselves and the nurses.
2. To ascertain opinion concerning the "ideal" leader behavior of the administrators as described by the administrators themselves and the nurses.
3. To compare the perceptions of the respondents with regard to the real and ideal administrative behavior of the administrators.

Methods and Procedures

The administrators and nurses in 30 hospitals in Bangkok Metropolis were selected as respondents. The sample included 240

respondents : 30 administrators, and 210 nurses.

The instrument used was the Leader Behavior Description Questionnaire (LBDQ), adapted from the Halpin's LBDQ.

The statistical treatment included percentage, mean, analysis of variance, and test of significance.

Major Findings

The significant findings of this investigation have been summarized in the following statements.

1. The nurses accepted that there are 46.67 percent of the administrators had higher scored on both initiating structure and consideration.

2. The administrative scored themselves higher on both initiating structure and consideration or about 43.33 percent.

3. The statistically significant differences $F_{.99}(29,180) = 1.79$ between the nurses and the administrator's scores were found on real administrative behavior indicative of the relationship themselves to establish well-defined patterns of organization, channels of communication, and method of procedure.

4. The administrators and the nurses agreed on the administrative behavior of nursing service administrators both real and ideal in friendship, mutual trust, respect, and warmth in the relationship between the administrators and the members of the work group.

5. The majority of the administrators and the nurses in 30 hospitals expected that the **ideal** nursing service administrators should be strong in initiating structure and show high consideration for the members of his work group.

6. The nurses would like to see the nursing service administrators show more leadership behavior on both dimensions. The administrators also thought that they should display more leadership behavior than they presently do.

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยที่สำเร็จลงได้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์ ฉลาพิบูลย์ ในฐานะอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งท่านกรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำอย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา ท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าแผนกพยาบาล ตลอดจนพยาบาลในโรงพยาบาลต่าง ๆ ได้ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านผู้กล่าวนามมาแล้วข้างต้นไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ศรีสุมาลัย รัตน์

สารบัญ

๒

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๒
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
รายการตารางประกอบ.....	๘
รายการแผนภูมิประกอบ.....	๙

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
	ขอบเขตของการวิจัย.....	9
	ปัญหาที่จะทองคนคว่าและวิจัย.....	10
	ขอคคกลงเบืองตน.....	11
	สมมุติฐานของการวิจัย.....	11
	ความไมสมบรูณของการวิจัย.....	12
	ความหมายของค้ำที่ใ้ในการวิจัย.....	13
2	เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	14
	แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบงานของแผนกพยาบาล.....	14
	วิชาชีพพยาบาล.....	16
	ขอบเขตการปฏิบัติงานของพยาบาล.....	16
	แผนกบริการพยาบาล.....	20
	หน้าที่ของผู้นบริหารแผนกพยาบาล.....	23

สารบัญ (ต่อ)

บท	หน้า
ภาวะผู้นำ (Leadership)	25
ประเภทของผู้นำ	26
คุณสมบัติที่ดีของการเป็นผู้นำ	30
อุดมคติของนักบริหาร	34
ลักษณะที่ผู้บริหารควรหลีกเลี่ยง	35
บรรยากาศของการทำงานในสถาบัน	36
ความสำเร็จและความล้มเหลวของผู้นำ	37
การวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง	38
การใช้ LBDQ ในการวิจัย	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
4 ผลการวิจัย	61
พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลที่เป็นอยู่	72
พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลตามอุดมคติ	73
เปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารที่เป็นอยู่กับการตามอุดมคติ	79
สรุป	88
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ	91
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	108
ประวัติการศึกษา	121

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อโรงพยาบาลที่ใช่เป็นแหล่งข้อมูล... .. .	47
2	วิธีให้นำหนักคะแนนพฤติกรรมรวมที่เป็นจริงแต่ละขอ... .. .	53
3	วิธีให้นำหนักคะแนนพฤติกรรมตามอุมคคติแต่ละขอ	53
4	จำนวนผู้บริหารแผนกพยาบาลในโรงพยาบาลจำแนกตามวุฒิ.	54
5	จำนวนพยาบาลที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิ	55
6	คะแนนความคิดเห็นของพยาบาลกับผู้บริหารแผนกพยาบาลเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลที่เป็นอยู่	62
7	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางการบริหารด้านความริเริ่มที่เป็นอยู่	64
8	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางการบริหารด้านความเกรงใจที่เป็นอยู่... .. .	65
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารแผนกพยาบาลที่เป็นอยู่ด้านความริเริ่มกับด้านความเกรงใจ .	66
10	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารแผนกพยาบาลที่เป็นอยู่ด้านความเกรงใจกับด้านความริเริ่ม .	67
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรม ทางการบริหารด้านความริเริ่มที่เป็นอยู่... .. .	70
12	เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับพยาบาล เกี่ยวกับพฤติกรรม ทางการบริหารด้านความเกรงใจที่เป็นอยู่.	71

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
13	คะแนนความคิดเห็นของพยาบาลกับผู้บริหารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลตามอุดมคติ... .. .	74
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารตามอุดมคติ ด้านความริเริ่ม.	76
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารตามอุดมคติด้านความเกรงใจ	77
16	เปรียบเทียบความคิดเห็นของพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาล ตามอุดมคติทั้งสองด้าน... .. .	78
17	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาล ตามอุดมคติทั้งสองด้าน... .. .	79
18	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความเห็นของผู้บริหารกับพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาล ตามอุดมคติด้านความริเริ่ม... .. .	82
19	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความเห็นของผู้บริหารกับพยาบาลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารแผนกพยาบาลตามอุดมคติด้านความเกรงใจ..	83
20	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ LBDQ - Real กับ LBDQ - Ideal	84
21	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง LBDQ - Real กับ LBDQ - Ideal โดยใช้ t - Test	85

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22 เปรียบเทียบพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารที่เป็นอยู่กับตาม อุดมคติ โดยใช้ตารางแกนสัมพันธ์ตามความเห็นของพยาบาล... .. .	86
23 เปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการบริหาร ของผู้บริหารตามอุดมคติ โดยใช้ตารางแกนสัมพันธ์..	87

